

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 23. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Onsdag den 18. marts
Tidspunkt: Kl. 14.15
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Morten Bødskov (S), næstformand, Jens Joel (S), Jacob Lund (S), Holger K. Nielsen (SF), Finn Sørensen (EL), Jakob Ellemann-Jensen (V) og Pia Adelsteen (DF).

Desuden deltog: Statsminister Helle Thorning-Schmidt

1. Forelæggelse af møde i Det Europæiske Råd den 19.-20. marts 2015

Forelæggelse ved statsministeren

EUU alm. del (14) – bilag 290 (udkast til kommenteret dagsorden) (fortroligt, dtfo.dk) (papiromdelt på Det Europæiske Råd 19-20/3-15 – bilag 1)

EUU alm. del (14) – bilag 390 (udkast til konklusioner) (fortroligt, dtfo.dk) (papiromdelt på Det Europæiske Råd 19-20/3-15 – bilag 4)

Statsministeren orienterede om, at der torsdag og fredag var møde i Det Europæiske Råd. Der var ikke lagt op til store nye beslutninger på topmødet, men til en række vigtige diskussioner om særlig energiunionen, Ukraine og Rusland, Det Østlige Partnerskab og situationen i Libyen.

Energiunionen

Statsministeren: Da vi på Det Europæiske Råd i juni sidste år fastlagde den strategiske dagsorden for det kommende års arbejde, var et af de centrale punkter at skabe en energiunion med en fremadrettet klimapolitik. Derfor er vi også glade for, at Kommissionen netop har gjort energiunionen til et af dens store projekter for de næste 5 år. Vi skal på topmødet drøfte den strategi, som Kommissionen fremlagde om energiunionen i februar. Med denne strategi vil Kommissionen integrere de 28 nationale energimarkeder og sammentænke energi- og klimapolitikken i langt højere grad.

Planen er bygget op om fem dimensioner: 1) energiforsyningsikkerhed, 2) et fuldt integreret indre energimarked, 3) energieffektivitet, 4) reduktion af CO₂ og 5) forskning, innovation og konkurrenceevne. Alle dimensioner er vigtige, og de hænger indbyrdes sammen.

Hvis vi skal forsøge at give effektive svar på, hvordan vi udvikler en konkurrencedygtig grøn økonomi, hvordan vi tackler klimaudfordringerne, og hvordan vi reducerer Europas alt for store afhængighed af import af gas og olie, er vi nødt til at nytænke vores energi- og klimastrategi. Som I ved, er der mange forskellige synspunkter og interesser blandt medlemslandene, når vi diskuterer energi- og klimapolitik. Men Kommissionens strategi

er generelt blevet positivt modtaget, og det er mit indtryk, at Kommissionen har fundet en balance, som alle overordnet set kan tilslutte sig.

Det er samtidig klart, at medlemslandene hver især prioriterer og udlægger strategiens fem dimensioner forskelligt. For nogle er fokus i første række på energisikkerhed og mere kortsigtede løsninger på de udfordringer, som Ukraine-krisen udstiller. De er måske i mindre grad optaget af langsigtede skridt til at mindske vores brug af fossile brændsler og håndtere klimaforandringer.

Det er klart, at vi har en stor udfordring med hensyn til vores energisikkerhed. EU er den største energiimportør i verden, og vi er især meget afhængige af nogle få lande. Men det må ikke føre til, at vi nedprioriterer andre dimensioner i strategien. En væsentlig del af løsninger – også på energisikkerhed – ligger netop i udbygningen af det indre energimarked, øget energieffektivitet og vedvarende energi. Derfor har vi fra dansk side sammen med en række ligesindede lande været meget klare på, at vi skal arbejde på alle fem dimensioner i Kommissionens meddelelse. Jeg er ikke i tvivl om, at netop den balance mellem kort- og langsigtede løsninger endnu en gang vil være det, der deler landene i diskussionen om energipolitik.

Vi har fra regeringens side fire centrale pejlemærker for arbejdet med Kommissionens udspil. For det første vil vi realisere det langsigtede mål om at reducere udledningen af drivhusgasser med 80 til 95 pct. i 2050 og se på eventuelle barrierer, der kan stå i vejen for at opnå det mål. For det andet ønsker vi, at energiunionen fokuserer på at skabe et effektivt energimarked, der både kan styrke EU's energiforsyningssikkerhed, sikre konkurrencedygtige energipriser og øge bæredygtigheden. For det tredje prioriterer vi en målrettet indsats for at opfylde EU's 2030-mål for CO₂-reduktioner, vedvarende energi og energieffektivitet. For det fjerde skal vi styrke EU's fælles energidiplomati, bl.a. ved at bidrage til en bedre koordinering af EU's eksterne energipolitik. Det vil selvfølgelig også være mit fokus på topmødet og i det videre arbejde.

Energiunionen er en vigtig prioritet, og for at fremme vores synspunkter i debatten har jeg inviteret en række stats- og regeringschefer fra ligesindede lande og repræsentanter fra erhvervslivet til et arrangement inden topmødet. Formålet er at bringe politikere og erhvervsrepræsentanter sammen for at give os konkrete indspark til den diskussion, vi skal have på topmødet. Vi kan træffe mange vigtige politiske beslutninger i Det Europæiske Råd, men det er og bliver virksomheder, der skal investere i udbygningen og moderniseringen af vores energimarked. Derfor har vi brug for at høre fra dem.

Samtidig har jeg også inviteret en række statsministre fra lande, der ligesom Danmark lægger vægt på, at vi tænker grønt og langsigtet i vores energiløsninger, og at vi har en markedsbaseret tilgang til udbygningen af det indre energimarked. Jeg er meget tilfreds med, at stats- og regeringscheferne fra Frankrig, Finland, Portugal, Holland, Sverige og Luxembourg har takket ja til min invitation.

Vi vil især fokusere på det indre energimarked, der skal være kernen i energiunionen, og på, hvordan vi får sat rammerne for udbygningen af vedvarende energi og energieffektivitet.

Finn Sørensen sagde, at et vigtigt element i energiunionen er en gennemgribende liberalisering af energimarkederne i EU. Men hvordan rimede det med målsætningen om grøn omstilling af den europæiske økonomi og med opfyldelsen af klimamålene? Kunne man sige, om en liberalisering af energimarkedet vil fremme eller sænke den grønne omstilling?

Holger K. Nielsen kunne forstå, at statsministeren havde samlet nogle ligesindede lande, hvilket syntes klogt. Han var dog forbavset over, at Frankrig med sin atomkraft skulle være et ligesindet land, når Danmarks energipolitik i høj grad er baseret på, at der ikke skal være atomkraft. Han efterlyste en udmelding fra regeringen i EU-diskussionen om atomkraft.

Pia Adelsteen havde ikke nået at notere alle de lande, som statsministeren havde inviteret til mødet om energiunionen, men mente ikke at have hørt Tyskland nævnt. Havde alle takket ja? Det var interessant at forene landenes forskellige infrastrukturer på energiområdet i et fælles marked. Hun tolkede statsministerens udsagn som et udtryk for, at landene var ligesindede, hvad angår kort- og langsigtede energimål.

Statsministeren svarede Finn Sørensen, at der ikke kun var tale om et indre energimarked, idet man som nævnt og som noget ekstra godt havde tilføjet fem gensidigt afhængige dimensioner til energiunionen. Regeringen var enig i disse og fandt samspillet mellem dem vigtigt. Statsministeren var derfor ikke nervøs for, at et indre energimarked vil føre til noget negativt, hvad angår vedvarende energi. Danmark har navnlig på elområdet en lang tradition for et nordisk energipolitisk samarbejde, der har medført nogle meget positive samfundsøkonomiske fordele. Uden dette tætte samarbejde - og dermed forsyningsikkerhed - havde man i Danmark ikke kunnet foretage den omfattende udbygning af vindenergi. Erfaringerne viste altså, at der ikke var grund til at være negativt indstillet over for et fælles netværk.

Når Danmark mødes med ligesindede lande, kan man ikke være enige om alt. Statsministeren tilføjede, at ikke kun Frankrig, men også Sverige har kernekraft. Danmark har et godt samarbejde med Frankrig på energiområdet, og landene kan arbejde sammen, selv om de er meget forskelligartede og har forskellige tilgange. Det opfattede hun snarere som en styrke. De inviterede lande var valgt ud fra, hvem Danmark normalt samarbejder med i spørgsmål som dette. Statsministeren bemærkede over for Pia Adelsteen, at det var rigtigt forstået med de ligesindede lande, og at alle landene havde takket ja.

Finn Sørensen var klar over, at der var andre ting i energiunionen end liberalisering, men markedskræfterne har det med at få stor indflydelse, når de slippes løs. Han havde derfor spurgt til statsministerens erfaringer, idet det på verdensplan ikke ser godt ud med at gøre fremskridt inden for klima og miljø i en situation, hvor markedskræfterne siden

1980'erne har været sluppet løs i uhørt grad. Hvad havde man at have optimismen i, når et vigtigt element i en energiunion netop er liberalisering?

Holger K. Nielsen var helt enig i, at landene skal kunne samarbejde, selv om de ikke er enige om alt, men han ønskede at få statsministeren frem i debatten om atomkraft. Der er lande i EU, der mener, at man skal satse på atomkraft for at mindske CO₂-udslippet, men det er ikke den danske holdning. Han gik ud fra, at den danske regering ville lægge stor vægt på, at det danske svar på klimaudfordringerne ikke er atomkraft, men vedvarende energi.

Pia Adelsteen var udmærket godt klar over, at hvis vinden står stille, eller alt er mørkt, er man nødt til at have noget andet. Det var måske også derfor, man ikke længere satsede på et 100 pct. fossilfrit samfund i 2050, men snarere på 80-90 pct. Der var vel noget realisme tilbage. Hun spurgte til Tyskland, fordi det ligesom i Norden var ret simpelt at føre ledninger mellem landene, og med dets centrale placering i Europa er det svært at slippe uden om Tyskland. Var der nogle specielle udfordringer, siden Tyskland ikke var inviteret til mødet?

Statsministeren havde svært ved at se argumenterne imod et indre marked for energi. Hvad kan man have imod billigere priser, mere fokus på vedvarende energi og større energieffektivitet? Når man samtidig har et skoleeksempel fra Norden havde hun svært ved at se, hvorfor man ikke skulle gå i den retning. Statsministeren kunne berette, at Tyskland var inviteret, men at Angela Merkel ikke havde mulighed for at deltage. Fra dansk side ønsker man naturligvis at diskutere energipolitik med Tyskland.

Ukraine og Rusland

Statsministeren: Jeg forventer, at vi på topmødet vil tage bestik af situationen i Østukraine. Det gælder især implementeringen af Minskaftalen fra den 12. februar. Vi vil sammen vurdere, om der i lyset af udviklingen er behov for, at EU på nuværende tidspunkt tager yderligere beslutninger på sanktionsområdet. Overordnet tegner der sig lige nu et lidt blandet billede i Ukraine.

OSCE vurderer, at der er sket klare fremskridt i forhold til at efterleve Minskaftalens krav om våbenhvile, tilbagetrækning af tunge våben og udveksling af fanger, men at der er sket fremskridt, er desværre ikke det samme som en fuld efterlevelse af aftalen. Der bliver stadig observeret daglige brud på våbenhvilen, og OSCE har endnu ikke kunnet bekræfte, at tilbagetrækningen af de tunge våben fuldt ud lever op til Minskaftalen. Der er heller ikke tegn på, at Rusland har trukket sine militære enheder væk fra ukrainsk territorium, og Rusland fortsætter også støtten til separatisterne.

Derudover har OSCE problemer med at få fuld adgang til de ukrainske forsvarsstillinger og til de områder, som kontrolleres af separatisterne. Som I kan høre, er der bevægelse i den rigtige retning, men der er også stadig lang vej igen. Og det bringer mig videre til spørgsmålet om sanktioner.

Det har været under overvejelse i EU-kredsen, om man allerede nu skulle beslutte at forlænge de eksisterende økonomiske sanktioner, som står til at udløbe den 31. juli 2015. Der er ikke fuldstændig klarhed over, hvor længe sanktionerne eventuelt skulle forlænges, men et muligt scenarie er indtil udgangen af året. Det vil i givet fald betyde, at der bliver skabt en overensstemmelse mellem EU's sanktioner og forpligtelserne i Minskaftalen. F.eks. skal Ukraine ifølge Minskaftalen igen have fuld kontrol med grænsen inden udgangen af året.

Det er mit første indtryk, at der i princippet vil være opbakning til at forlænge de økonomiske sanktioner, hvis situationen ikke forbedres. Det vil være nødvendigt for at holde presset på Rusland, så de bidrager til en fuld gennemførelse af Minskaftalen. Samtidig er det mit indtryk, at der lige nu er mest stemning for, at EU venter med at træffe selve beslutningen om forlængelse af sanktionerne – i lyset af den positivt fremdrift vi trods alt har set. En beslutning vil f.eks. kunne træffes på topmødet i juni. Den tilgang støtter regeringen.

Først og fremmest er det klart, at vi fra dansk side må støtte en forlængelse af sanktionerne, hvis ikke situationen forbedres. Det er også i overensstemmelse med den linje, som vi og EU har fulgt konsekvent gennem hele forløbet. Samtidig kan vi også sagtens støtte, at beslutningen ikke træffes på nuværende tidspunkt, fordi det risikerer at underminere de spæde fremskridt, vi trods alt har set. Derfor er en beslutning på topmødet i juni sådan set tids nok.

Jakob Ellemann-Jensen sagde, at han havde svært ved at se fremskridtene i Ukraine. Han var enig i, at man skulle vente med at beslutte forlængelsen af sanktionerne, men det var samtidig vigtigt for EU ikke at signalere, at man tøver med sanktioner. De gange, hvor EU havde vist svaghed, hvis man kunne kalde det det, havde det givet bagslag. Han opfordrede dermed til at sikre, at der er mulighed for, at tvivlen kan komme russerne til gode, men at russerne samtidig ikke får opfattelsen af, at EU ikke har tænkt sig at videreføre sanktionerne.

Holger K. Nielsen delte regeringens overordnede Ukrainepolitik. Det var klogt at holde sig lidt i ro, lade Minskaftalen få lov til at virke og vente med sanktioner.

Statsministeren var enig med Jakob Ellemann-Jensen i, at der tegnede sig et broget billede. Hun fremhævede, at der dog havde været fremgang på jorden, men at det stod klart, at Minskaftalen endnu ikke efterleves fuldt ud. Volden var faldet i Østukraine, og der var klare tegn på, at begge parter havde iværksat en tilbagetrækning af tunge våben. Tiltagene havde dog ikke været tilstrækkelige. OSCE's observatører kunne fortsat ikke be-

væge sig frit og sikkert rundt, og derfor kunne de heller ikke verificere, at tilbagetrækningen af tunge våben skete som aftalt. Ruslands støtte til separatisterne fortsatte.

Statsministeren mente ikke, at det ville blive tolket som et tegn på, at alt er i den skønneste orden, hvis man venter med at træffe beslutningen om sanktionerne på junimødet. Derimod kan det blive set som et tegn på, at EU anerkender, at der er sket nogle forbedringer på jorden. Det var i orden, men hun var enig i, at det under alle omstændigheder ikke må blive opfattet sådan, at EU afviger vi fra sin hidtidige strategi. Man må dog holde fast i, at hvis der sker konkrete fremskridt, vil man tage sanktionerne op til diskussion.

Det Østlige Partnerskab

Statsministeren: På topmødet forventer jeg også, at vi skal have en kort drøftelse af EU's østlige partnerskab. Det sker som led i forberedelserne til det kommende topmøde i østpartnerskabet, som finder sted i Riga den 21.-22. maj. Helt overordnet er der bred enighed om, at der skal være fokus på at gennemføre de beslutninger, som allerede er truffet – i stedet for at sætte en masse nye skibe i søen. Det gælder især associerings- og frihandelsaftalerne med Ukraine, Georgien og Moldava.

Jeg forventer også, at der på EU-topmødet vil være enighed om, at vi skal blive bedre til at skræddersy vores tilgang, så den passer til de enkelte partnerlandes ambitioner og kapaciteter. Det støtter regeringen op om. Vi kan se, at partnerlandene har udviklet sig i forskellige retninger. Nogle lande udtrykker åbent ønske om at få et tættere samarbejde med EU. Det gælder bl.a. Ukraine, Georgien og Moldova. Andre lande er mere forbeholdne. Det gælder Armenien, Hviderusland og Aserbajdsjan. Derfor giver det god mening, at EU bliver bedre til at differentiere mellem landene, og derfor er det også vigtigt at understrege, at vi ikke vil bede landene om at foretage et valg mellem EU og Rusland. Der er ingen tvivl om, at landene kan have gavn af at udvikle gode relationer i begge retninger. EU's linje på området er meget klar: Det står landene fuldstændig frit for at vælge, om de ønsker at styrke samarbejdet med EU. Vi respekterer fuldt ud landenes ret til selv at bestemme.

Libyen

På topmødet vil vi også have en helt overordnet drøftelse af situationen i Libyen og dens konsekvenser for EU-landenes sikkerhed. Flygtningestrømmene fra Libyen udgør en stor udfordring, særlig i Sydeuropa. Samtidig er der en voksende trussel fra ekstremistiske terrorgrupper, hvoraf nogle har forbindelse til ISIL.

De FN-ledede forhandlinger mellem de stridende parter genoptages den 16. marts. Forhåbentlig vil forhandlingerne føre til en aftale om en ny samlingsregering. Det er vigtigt, at EU gør sig klar til hurtigt at bistå en sådan samlingsregering. Derfor er Den Fælles Udenrigstjeneste blevet bedt om at udarbejde forslag til mulige EU-tiltag, der kan understøtte

gennemførelsen af en aftale mellem parterne i Libyen, herunder en eventuel samlingsregering. Forslagene skal foreligge i næste måned, og derefter vil EU træffe beslutning om, hvad der skal sættes i værk. Derfor forventer jeg ikke, at vi på mødet i denne uge skal tage stilling til konkrete tiltag i forhold til Libyen, men derimod udtrykke vores støtte til FN-processen.

Holger K. Nielsen mente, at problemet i Libyen var undervurderet. Man taler om en samlingsregering, hvilket lyder meget eksotisk, når man tænker på det kaos, der hersker i landet. Sandheden er, at Libyen er i opløsning, og Europa skal forholde sig til flygtningestrømmene fra landet. Ville det blive bragt op på mødet?

Statsministeren gav Holger K. Nielsen ret i, at situationen i Libyen var overordentlig kompliceret. Der er nu lagt et FN-spor, og det er naturligt, at EU forbereder, hvordan man kan bakke op om det. Det havde man bedt den høje repræsentant om at gøre, og man ville på et senere tidspunkt beslutte de specifikke tiltag.

Det europæiske semester

Statsministeren: På topmødet vil vi som led i det europæiske semester også vedtage konklusioner med generelle økonomisk-politiske retningslinjer til medlemslandene på baggrund af Kommissionens årlige vækstundersøgelse og rådskonklusioner fra bl.a. Øko-fin. Landene skal tage højde for retningslinjerne i deres nationale reformprogrammer og i stabilitets- eller konvergensprogrammerne, der skal fremlægges i april. Jeg forventer ikke, at der vil blive tale om en længere drøftelse om det spørgsmål.

Formanden mindede om samrådet den efterfølgende dag om det europæiske semester og konvergensprogrammerne.

Grækenland

Statsministeren nævnte ikke dette punkt i sin forelæggelse, men besvarede spørgsmål fra udvalget.

Finn Sørensen henviste til en kronik af socialdemokraten Christen Sørensen bragt i Politiken den 16. marts, hvori han hævder, at den hårde kurs mod grækerne er et historisk fejltrin. Han citerede: "Vi skal støtte Grækenland i opgøret mod den førte politik. Ikke fordi den græske befolkning ikke er skyld i landets store problemer, men fordi den af eurolandene førte politik over for Grækenland – og også generelt set – grundlæggende er uklog", og "Historien viser, at det kan være usædvanlig uklogt ikke at støtte, at Grækenland opnår resultater, som er til at leve med. Og vi bør også støtte, at EU's fejlslagne politik grundlæggende ændres. EU-landene og ikke mindst eurolandene har med finanspagten

valgt en uholdbar økonomisk politik. Skal eurosamarbejdet overleve, viser historien, at demokratiske lande ikke vedvarende kan forfølge en politik, der mødes af stadigt stigende folkelig modstand, fordi denne politik ikke leverer de lovede resultater, men nærmest det modsatte”.

Delte statsministeren de betragtninger, og kunne hun finde på at rejse en generel diskussion på topmødet om, hvor eurolandenes økonomiske politik fører hen?

Holger K. Nielsen henviste til de udiplomatiske bemærkninger – ja, vel nærmest fornærmelser – der for nylig var faldet mellem Grækenland og Tyskland. Der havde været klager til kommissionsformanden, der måtte ind og skille parterne ad. Ville det ikke være naturligt, hvis en sådan diskussion kom op på topmødet, hvor man som gode venner skal diskutere den slags. Hvis ja, hvordan ville Grækenland komme til at spille ind?

Statsministeren havde ikke læst kronikken, og det var der måske heller ikke behov for at gøre. Hun understregede, at hun ønskede den græske regering og befolkning held til at finde en farbar vej tilbage til vækst og beskæftigelse. Det vigtigste er, at Grækenland får mulighed for at lægge krisen bag sig, men desværre forholdt det sig sådan, at selv om der nu er en ny regering, ændrer det ikke på, at Grækenland har økonomiske problemer. Finn Sørensen pegede på, at det var alle andres skyld, at Grækenland har disse økonomiske problemer, men det handler snarere om den økonomiske politik, der har været ført, og der er stadig et reformefterslæb. Hvis ikke man kom i gang med en modernisering af den græske økonomi, ville det blokere for vækst og beskæftigelse i landet. Det er stadig svært for Grækenland at finde finansiering på markederne uden international hjælp. Det er den præmis, som den græske regering måtte arbejde ud fra.

Statsministeren mente i øvrigt, at det var uhørt med den hårde tone mellem Grækenland og Tyskland. Det hørte ikke til i en moderne union, og hun var glad for, at man havde arrangeret et møde mellem Jean-Claude Juncker, Donald Tusk, Alexis Tsipras, Angela Merkel og François Hollande om Grækenland. Det var mest naturligt, at man tog snakken for lukkede døre og ikke blandt 29 medlemslande.

Finn Sørensen mente ikke, at statsministeren ville være i stand til at finde et citat, hvor han siger, at den græske situation er alle andres skyld. Grækerne har selvfølgelig også et ansvar. Han henviste til artiklen, hvor Christen Sørensen siger, at man ikke kan bruge det med grækernes ansvar til noget nu, fordi EU står ved en skillevej, hvor man risikerer, at Grækenland ryger ud af euroen. Det var vel naturligt at diskutere, hvordan man kan undgå, at situationen i Grækenland bliver forværret, og det smitter af på hele situationen i Europa. Christen Sørensen anså finanspagten og EU's økonomiske politik som helhed som en tungtvejende årsag til den græske situation. Finn Sørensen opfordrede statsministeren til at gøre sig nogle grundige overvejelser; artiklen ville muligvis omvende hende.

Statsministeren troede ikke, at hun og Finn Sørensen ville blive enige om Grækenland, og det var i øvrigt heller ikke et emne, der skulle diskuteres på Det Europæiske Råd. Uenigheden lå om i, om man mener, at der har været en forfejlet økonomisk politik. Det

mente hun modsat Finn Sørensen ikke. Hun mente, at den vækstorienterede reformpolitik var begyndt at virke. Under en krise nytter det ikke noget at glemme reformerne og moderniseringen af samfundet. Det viste sig desværre, at de lande, der havde været langsomme til at gennemføre moderniseringen af økonomien, var dem, der havde det sværest. Derfor var det svært at konkludere, at der har været ført en forfejlet økonomisk politik, som artiklen hævdede.